

**Jutjat de Primera Instància i Instrucció nº 2 La Seu d'Urgell**  
**Plaça Jacint Verdaguer 1**

**Falta 130/2009**

**SENTÈNCIA**

**La Seu d'Urgell, 6 d'abril de 2010**

Paula Ramon Vidal, jutgessa del Jutjat de Primera Instància i Instrucció núm. 2 de La Seu d'Urgell i del seu partit judicial, he vist les actuacions judicials de judici de faltes, registrat amb el número 130/2009, per presumptes faltes de maltractaments d'obra i vexacions injustes previstes als articles 617.2 i 620.2 del Codi Penal, en què han intervingut com a parts, junt amb el Ministeri Fiscal, Elisabeth G. A., Laia O. O. i Maria José P. M., com a denunciants, representades pel procurador Sr. Gabriel Torras Bagán i assistides per la lletrada Sra. Carmen Ruiz González; Nuria V. P., Rosa S. D., Ana Isabel C. M., Juan J. B. i M<sup>a</sup> Isabel J. R., com a denunciants, representats per la procuradora Sra. Maria Sanz Baraut i assistits pel lletrat Sr. Jordi Solduga Salse; Noelia Beatriz M. G., Ramon P. C., Lourdes C. P., M<sup>a</sup> Angels V. V., Ester U. G., com a denunciants, representats per la procuradora Sra. Maria Sanz Baraut i assistits pel lletrat Sr. Salvador Torredelot Balasch; i Francisca S. D., com a denunciada, representada per la procuradora Sra. Teresa Maria Huerta Cardeñes i defensada pel lletrat Sr. Jaume Ribes Porta.

**Dicto aquesta resolució d'acord amb els següents**

**ANTECEDENTS DE FET**

**PRIMER.** Havent tingut coneixement dels fets denunciats i després de practicar les diligències oportunes es va convocar a judici oral i públic al Ministeri Fiscal i a les parts per al dia 30 de març de 2010, compareixent totes elles.

**SEGON.** A l'acte del judici, el lletrat Sr. Solduga va fer expressa reserva d'accions civils per a exercitar-les per la via civil d'acord amb allò establert a l'article 112 de la Llei d'Enjudiciament Criminal, i per la defensa el Sr. Ribes va plantejar com a qüestió prèvia la manca de legitimació activa dels denunciants que no fossin els directament afectats o perjudicats pels fets objecte de denúncia, sent desestimada la qüestió, per tractar-se d'unes faltes de caràcter públic, i per afectar un grup de nens menors d'edat, sent les tres denunciants Elisabeth G. A., Laia O. O. i Maria José P. M. professores de la llar d'infants on presumptament s'haurien comès els fets denunciats, i la resta de denunciants pares i mares d'alumnes del centre. En quant als denunciants Noelia Beatriz M. G., Ramon P. C., Lourdes C. P., M<sup>a</sup> Angels V. V., Ester U. G., pares de menors que suposadament no estarien directament afectats pels fets, no es va admetre la seva personació com a acusació popular, ja que no s'havien acomplert els

requisits establerts a l'article 270 de la Llei d'Enjudiciament Criminal (querella i fiança), però sí com a acusació particular, per tenir fills a la llar d'infants on s'haurien comès els fets.

Després de la declaració de totes les parts i de la pràctica de la prova admesa, el Ministeri Fiscal va interessar la condemna de la denunciada com a autora de tres faltes de maltractaments d'obra previstes a l'article 617.2 del Codi Penal, a un pena de 9 dies de localització permanent, i d'una falta continuada de vexacions injustes prevista a l'article 620.2 del Codi Penal a una pena de multa de 15 dies amb una quota diària de 12 euros, amb responsabilitat personal subsidiària en cas d'impagament, sense fer cap menció a la responsabilitat civil, per haver-la reservat els perjudicats per a exigir-la per la via civil.

La lletrada Sra. Ruiz va interessar com a qüestió prèvia que el procediment fos modificat i transformat a Diligències Prèvies, per ser els fets objecte de judici constitutius de delictes i no de falta, i de forma subsidiària va interessar la condemna de la denunciada com a autora de 19 faltes de maltractaments d'obra previstes a l'article 617.2 del Codi Penal a una pena de 20 dies de multa amb una quota diària de 60 euros per cadascuna de les faltes.

El lletrat Sr. Solduga es va adherir a les peticions de la Sra. Ruiz amb la variació que la pena sol·licitada va ser de 30 dies de multa, i no de 20 dies, amb una quota diària de 60 euros, per cadascuna de les faltes, sol·licitant també i de forma expressa la imposició de les costes a la denunciada. El lletrat Sr. Torredelot es va adherir a les peticions del Sr. Solduga.

La defensa, en canvi, va interessar la lliure absolució de la denunciada, quedant a continuació, i després que la denunciada fes ús del seu dret a la última paraula, les actuacions vistes per a dictar sentència.

## FETS PROVATS

**ÚNIC.** De la prova practicada al judici oral ha resultat provat que en una data que no es pot concretar entre els mesos de febrer de 2009 i juliol de 2009, la denunciada Francisca S. D., en el marc de la seva actuació professional com a directora de la llar d'infants municipal de Bellver de Cerdanya, va donar en alguna ocasió una bufetada sense causar lesió als menors: Jessica, Hemili, Rudy, Elad Emmanuel i Marc. En una ocasió, sense que tampoc no es pugui concretar la data, va introduir menjar a la boca del menor Danny, tapant-li la boca perquè empassés i fent que al menor li apareguessin uns piquets vermells a la cara, a conseqüència de tenir el nas tapat i ple de mocs per estar constipat i de no poder respirar tampoc per la boca per tenir-la plena i tapada amb la mà de la denunciada, estant el menor encara amb la cara tota vermella quan el seu pare el va anar a recollir a la llar, i manifestant la denunciada que el menor estava tot vermell perquè li havia tocat el sol.

També es declara provat que entre els mesos de febrer i juliol de 2009 la denunciada, de forma habitual, feia empassar vòmits als menors del centre i els hi introduïa culleres a la boca i burxava per fer-los empassar el menjar. Aquests

fets van afectar, en major o menor grau, els menors Marc, Aran, Danny, Irene, Quim, Irina, Rudy, Joan, Jessica, Martina, Oriol, Guerau, Tiago, Oriol, Aina, Guillem, Hemili, Esteban i Elad Emmanuel, tots ells d'edats compreses entre 6 mesos i 3 anys a la data dels fets.

## FONAMENTS DE DRET

**PRIMER.** La declaració de fets provats és conseqüència bàsicament de la declaració de les tres denunciants Elisabeth G. ., Laia O. O. i Maria José P. M., totes tres professores de la llar d'infants de Bellver de Cerdanya i que van declarar per separat el dia del judici. Les seves declaracions van ser persistents i coincidents amb allò declarat en seu judicial en el marc de les Diligències Prèvies 385/2009, de les quals prové el present procediment de faltes. És cert que els fets relatats durant el judici van ser més amplis respecte a allò manifestat a Comissaria dels Mossos d'Esquadra el dia d'interposició de la denúncia, però segons van manifestar totes tres de forma coincident, a Comissaria no les van deixar que ho expliquessin tot i tampoc no les van deixar donar noms concrets de menors afectats.

En quant al primer paràgraf dels fets provats, al judici la Sra. Maria José P. va contestar de forma contundent a preguntes del Ministeri Fiscal que havia vist bufetades a quatre nens, concretament a Jessica, Rudy, Emmanuel i Marc. La denunciante Sra. Laia O. va afirmar haver vist bufetades també en relació a la menor Hemili i va corroborar que havia vist la menor Jessica amb la cara marcada i que Rudy havia rebut "bufetades i clatellades", textualment. Respecte al menor Emmanuel, els fets afirmats per la Sra. P. també són corroborats per la testimoni i denunciante Rosa S. D., que tot i que ella no ho va poder veure, sí que va relatar que el seu fill Lluís A. S. li havia explicat en alguna ocasió que la denunciada pegava a l'Emmanuel. Respecte a la menor Hemili a més, la testimoni i denunciante M<sup>a</sup> Isabel J. R.i, mare de Oriol F. J., va afirmar que un dia l'Hemili li va dir que la Paqui, la denunciada, la pegava i li feia por.

Respecte a l'episodi sofert pel menor Danny, les tres professores van relatar el mateix, tal i com s'ha declarat provat, i sense incórrer en cap mena de contradicció, declarant de forma coherent amb allò manifestat en la seva declaració en seu judicial i també amb allò manifestat a la denúncia policial, tot i que a la denúncia no es va fer constar el nom del menor. A més, el pare del menor afectat, Juan, va corroborar al judici que aquell dia quan va anar a buscar el seu fill, tenia la cara tota vermella i la Sra. S. va dir que era per efecte del sol, fet que la denunciada va manifestar que no recordava.

En quant al segon paràgraf dels fets provats, és conseqüència també de les declaracions de les tres professores, plenament coherents amb allò manifestat a la denúncia, i sense incórrer en cap mena de contradicció. El fet que la denúncia fos un pèl genèrica pot ser degut al gran abast dels fets denunciats, que fan referència a múltiples episodis succeïts entre els mesos de febrer i juliol de 2009 i que haurien afectat, en menor o major mesura, un grup de 19 menors, alumnes del centre. Els episodis vexatoris, com van tenir ocasió

d'explicar i de concretar durant el judici, van ser molts i per tant, és difícil, per no dir impossible, concretar si un determinat menor va patir una, dues o tres vegades un fet concret.

Cal dir també, en relació a les declaracions de les tres professores, que s'han intentat desvirtuar per part de la defensa al·legant altres motius per a la interposició de la denúncia, com pot ser que les tres s'havien queixat en alguna ocasió a la directora en relació al sou que cobraven o una picabaralla que van tenir arrel de la festa de final de curs. El cert és que no s'aprecia cap motiu espuri que hagi motivat la interposició de la denúncia. Les tres professores no han obtingut cap mena de benefici arrel de la seva actuació com a denunciants i, tal i com va declarar la pròpia denunciada, la relació amb les tres professores era bona i no hi havia cap mena d'enemistat ni de conflicte. En el mateix sentit van declarar les tres professores, manifestant que la relació professional amb la denunciada era correcte.

En quant a les declaracions testificals, no totes poden ser tingudes en compte, ja que alguns testimonis van declarar sobre fets anteriors al febrer de 2009, i que per tant no estarien inclosos a la denúncia, i per tant no són jutjats en aquest procediment. Respecte als testimonis proposats per la defensa i que sí que van coincidir amb la denunciada durant aquest lapse de temps, com Rosa C. P., monitora de menjador, o Marc D. R., tècnic superior en educació, les seves declaracions no desvirtuen els fets declarats provats. El fet que ells no veiessin cap comportament agressiu o violent de la denunciada no implica que els fets siguin falsos, sinó simplement que ells mai no ho van veure. Es tracta de persones que han treballat al centre i que no han estat tot el temps al costat de la denunciada, existint per tant la possibilitat que els fets tinguessin lloc quan aquestes persones no hi eren. La Sra. C. només hi anava uns 45 minuts a l'hora de dinar per ajudar a donar el menjar i quan marxava encara quedaven nens que no havien acabat, i en quant al Sr. D., durant el curs 2008/2009 només va estar al centre del 16 de juny al 31 d'agost.

La denunciada va negar haver pegat els menors i haver-los fet empassar vòmits, manifestant que simplement en alguna ocasió havia posat la seva mà a la barbata d'algun menor que estava a punt de vomitar mentre l'acompanyava al lavabo. De tots els fets que les denunciants li imputaven, va reconèixer haver lligat en alguna ocasió algun menor a una cadira amb llençols, tovallons o objectes similars, fet que no pot ser constitutiu de falta pels motius que s'explicaran al fonament jurídic segon. La denunciada, va reconèixer ser més estricte que les tres professores denunciants amb els menors, sobretot a l'hora de menjar, la qual cosa no és motiu de cap condemna. Els fets però, tot i ser negats per ella, han de ser considerats provats per la coherència, persistència i veracitat de les declaracions de les tres professores denunciants, corroborades per alguns testimonis tal i com ja s'ha dit, sent suficients per tant per desvirtuar la presumpció d'innocència de la denunciada.

Arrel d'aquests fets però, no ha quedat acreditat que cap menor patís cap mena de seqüela de cap tipus, ni física ni psicològica. Al judici van declarar com a testimonis dues psicòlogues del Consell Comarcal de Cerdanya, Carme C. R. i Jessica M. B., que van explicar que arrel de la denúncia alguns pares van

portar els seus fills al psicòleg, concretament els menors Danny, Lluís, que no està inclòs a la llista de menors afectats, Oriol i Aina, i que tots ells estaven bé i que no tenien cap mena d'afectació emocional.

**SEGON.** En quant a la qualificació penal dels fets provats, en primer lloc cal fer esment a la qüestió prèvia plantejada per les acusacions particulars, que van interessar la transformació, novament, del procediment a Diligències Prèvies, per considerar els fets com a constitutius de delictes i no de falta. Cal rebutjar aquesta pretensió pels motius que ja es van establir a la interlocutòria de 14 d'octubre de 2009, que reputava els fets com a falta, i que va ser confirmada per interlocutòria d'aquest Jutjat de 4 de novembre de 2009, resolent recurs de reforma, i per interlocutòria de la Audiència Provincial de Lleida de 18 de gener de 2010, resolent recurs d'apel·lació. La transformació del procediment a Diligències Prèvies és improcedent pel moment processal en què ens trobem i també perquè aniria en contra del criteri d'aquest Jutjat i de l'Audiència Provincial de Lleida, que va compartir aquest criteri reputant els fets com a falta.

Els fets declarats provats són constitutius de 6 faltes de maltractaments d'obra previstes i castigades a l'article 617.2 del Codi Penal en relació als menors Jessica, Hemili, Rudy, Elad Emmanuel, Danny i Marc, i una falta continuada de vexacions injustes prevista i castigada a l'article 620.2 del Codi Penal, de les quals n'és autora i criminalment responsable Francisca S. D..

Respecte a la falta continuada de vexacions injustes, cal precisar que inclou tots els comportaments descrits al paràgraf segon dels fets provats. Durant el judici es va fer referència a altres comportaments, com per exemple tenir els menors asseguts molta estona a la tassa del WC, fins que orinessin, havent manifestat alguns pares que els nens arribaven a casa amb la marca de la tassa del WC, fet que no va ser objecte de denúncia inicial i que s'ha introduït a l'acte del judici. Tot i això, i sense entrar a valorar aquest comportament des de cap punt de vista que no sigui estrictament penal, no es considera que aquest fet sigui constitutiu de falta, així com tampoc no es considera constitutiu de falta el fet de tocar i pressionar les galtes dels menors perquè empassin el menjar, inclinar-los el cap o tapa'ls-hi el nas amb la mateixa finalitat.

El fet de lligar menors a cadires tampoc no s'ha inclòs a l'apartat de fets provats, ja que no es considera que sigui constitutiu de falta. Existeixen troncs i cadiretes amb cinturó per tal de lligar els nens per motius de seguretat. És més, hi ha casos en què és obligatori l'ús de cadires amb cinturó, per exemple als cotxes. També a les residències de la tercera edat existeixen cadires de rodes amb cinturó per lligar els avis per evitar que caiguin. És irrellevant el fet que la denunciada, per manca de mitjans o pels motius que siguin, fes servir llençols o altres objectes enlloc de cadiretes amb cinturó per tal de subjectar els menors. Aquest fet no pot ser considerat com a falta, ja que no atempta ni contra la integritat física ni moral del menor. Evidentment, hi ha altres maneres de fer que els nens estiguin quiets, com es va dir al judici, però no es tracta de fer una valoració de quines són les formes més apropiades per fer que els menors estiguin quiets, sinó de valorar aquesta conducta des d'un punt de vista penal.

La defensa va al·legar diferents models educatius entre la denunciada i les tres professores denunciants i un caràcter especialment estricte per part de Francisca S., sobretot pel què fa a obligar els menors a menjar. Molts testimonis van declarar que la denunciada era especialment insistent a l'hora de donar de menjar als menors, la qual cosa no és penalment constitutiva de cap falta ni delictes i fins i tot és molt lloable, però els comportaments declarats provats excedeixen del que es pot considerar "ser estricte". En aquest sentit, cal tenir en compte que l'acció educativa o correctiva sempre ha de ser racional i moderada, i que aquests dos requisits no es compleixen en el present cas. Els fets que han estat declarats provats excedeixen del que es pot considerar racional i moderat, sent clarament desproporcionats i excessius. Deixant de banda criteris educatius i models pedagògics, el comportament de la denunciada en el marc del Codi Penal actual és constitutiu de falta. És evident, com es va dir repetidament al judici, que en altres temps es seguien models educatius molt estrictes més basats en el rigor i la disciplina, però els fets objecte d'aquest procediment han de ser jutjats d'acord amb el Codi Penal vigent, que castiga els maltractaments d'obra i les vexacions injustes, sent els fets declarats provats perfectament subsumibles als articles 617.2 i 620.2 del Codi Penal, i sent especialment greus per afectar a menors de molt curta edat, entre 6 mesos i 3 anys.

La defensa va intentar restar responsabilitat a la denunciada, o fins i tot fer co-responsables d'alguna manera les tres professores denunciants, dient que els fets mai s'havien posat en coneixement dels pares, ni del Consell de Participació, del qual Elisabeth G. A. formava part, ni de ningú, ni tampoc cap de les tres havia fet cap comentari a la denunciada en quant al seu tracte amb els menors, tot i que quan van posar la denúncia feia mesos que es donaven els fets, i fins i tot amb certa habitualitat. És cert que sorprèn que fins al juliol de 2009 les tres professores denunciants no es decidissin a interposar la denúncia i també sorprèn que prèviament no ho haguessin comentat amb ningú. Segons sembla, la denunciada tenia aquest tracte vexatori amb els menors de forma freqüent des de febrer de 2009, i no va ser fins al juliol que les tres professores van anar a parlar amb l'alcalde i aquest els hi va dir que ho denunciessin als Mossos d'Esquadra. Tot i això, aquesta circumstància no té cap influència respecte a la responsabilitat dels fets que s'imputen a la Sra. S., ni fa que les tres denunciants puguin ser considerades de cap manera com a responsables de res, sinó que simplement respon potser a una manca d'experiència, d'informació, de decisió o al simple fet que "no se'ls hi havia acudit denunciar", com van manifestar elles mateixes.

Finalment, també es va intentar treure veracitat al relat de les denunciants al·legant que una d'elles, Laia O. O., va començar a treballar a la llar d'infants al gener de 2009 i que va ser precisament al febrer de 2009 quan segons la denúncia comencen els maltractaments. El testimoni aportat per la defensa, Alfons C., alcalde de Ger, va declarar que la Sra. O. havia treballat anteriorment a la llar d'infants de Ger i que havia estat acomiadada perquè hi havia mal ambient, fet que no demostra absolutament res i que no té cap relació amb els fets aquí jutjats.

**TERCER.** L'article 638 del Codi Penal disposa que en l'aplicació de les penes corresponents a les faltes, els jutges i tribunals procediran d'acord amb el seu prudent arbitri, dins el límits que fixa la llei, atenent a les circumstàncies de cada cas i del culpable. D'acord amb aquest precepte i en relació amb l'article 50 del Codi Penal i amb el que preveu l'article 617.2 en relació a les faltes de maltractaments d'obra s'imposa a Francisca S. D. la pena de 30 dies de multa amb una quota diària de 10 euros, per cadascuna de les sis faltes de maltractaments comeses, sumant un total de 1.800 euros. La pena de 30 dies es considera adequada, ja que és la màxima que preveu l'article 617.2 del Codi Penal, i donada la gravetat dels fets comesos que van ser perpetrats sobre menors de molt curta edat, i per tant especialment vulnerables, i en el marc de l'actuació professional de la denunciada.

En quant a la falta continuada de vexacions injustes de l'article 620.2 del Codi Penal, se li imposa una pena de 20 dies de multa amb una quota diària de 10 euros, per tant 200 euros, que també es considera adequada donat que és la màxima que preveu l'article 620.2 del Codi Penal i pels mateixos motius expressats al paràgraf anterior en quant a la gravetat dels fets.

L'import diari de la multa es considera adequat a la capacitat econòmica de la denunciada, ja que segons va manifestar percep uns ingressos nets de 1.377 euros mensuals.

Així mateix i donat que les faltes no preveuen la imposició de cap pena d'inhabilitació, s'enviarà testimoni de la present sentència al Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya per si s'estima convenient emprendre accions disciplinàries. També es farà arribar un testimoni de la present sentència a l'Ajuntament de Bellver de Cerdanya, que ja ha iniciat un expedient disciplinari actualment paralitzat a conseqüència de la incoació del present procediment judicial.

**QUART.** L'article 109 del Codi Penal estableix que tots els responsables de fets tipificats com a delictes o faltes, responen també civilment dels danys i perjudicis causats.

Tanmateix, en aquest cas no és procedent imposar cap responsabilitat civil a la denunciada, ja que els denunciants han manifestat que es reserven les accions civils per a exercitar-les per la via civil.

**CINQUÈ.** En quant a les costes i per disposició de l'article 123 del Codi Penal són d'aplicar a qui resulti condemnat.

## **RESOLC**

**CONDEMNO Francisca S. D. com a autora responsable de sis faltes de maltractaments d'obra previstes a l'article 617.2 del Codi Penal a sis penes de multa de 30 dies cadascuna amb una quota diària de 10 euros, sumant un total de 1.800 euros de multa, i com a autora responsable d'una falta continuada de vexacions injustes prevista a l'article 620.2 del**

**Codi Penal a una pena de multa de 20 dies amb una quota diària de 10 euros, sumant un total de 200 euros, així com al pagament de les costes causades en aquest procediment.**

**Remeteu un testimoni de la present sentència al Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya per a possibles conseqüències en l'àmbit disciplinari i a l'Ajuntament de Bellver de Cerdanya.**

Si el condemnat no satisfà, voluntària o forçosament, la multa imposada quedarà subjecte a una responsabilitat personal subsidiària d'un dia de privació de llibertat per cada dues quotes diàries no satisfetes.

Notifiqueu aquest sentència a les parts i preveniu-les que hi podran interposar **recurs d'apel·lació** presentant escrit en aquest jutjat en un termini de **5 dies**.

Així per aquesta meva sentència, de la qual s'unirà certificació a les actuacions originals, ho pronuncio, mano i signo.

**PUBLICACIÓ.** La jutgessa que ha dictat aquesta sentència l'ha llegida i l' ha publicada el mateix dia de la seva data en audiència pública, de la qual cosa jo, la secretària judicial, dono fe.